

Miroljub Todorović

DNEVNIK 1982.

Nedelja, 16. maj 1982.

Topao, pretopao, pravi letnji dan s temperaturom do 30° C.

*

ŽIVITE LI SA PREDRASUDAMA

Za mnoge ljude se s pravom kaže da žive sa predrasudama. Predrasude mogu da budu razne prirode, ali im je zajednička osobina da su nepovoljne za osobu ili osobe prema kojima se gaje. Kakvi ste vi? Živate li sa predrasudama? Odgovorite na pitanja i potražite rešenje?

1. Smatrate li da je alkoholizam neizlečiva bolest?

da	5
ne	0
ponekad	1

2. Da li bez razmišljanja puštate svoje dete na izlet sa drugovima?

da	0
ne	5
zavisi od društva	1

3. Mislite li da u porodici kriminalca i deca postaju prestupnici?

da	3
ne	0

4. Možete li da priznate da je klub za koji navijate pošteno izgubio?

da	0
ne	3
ne znam	1

5. Da li verujete da pank muzika zaista odražava osećanja mladih?

da	5
ne	0

6. Da li ćete na ulici odbiti pomoć nepoznatome koji neuredno izgleda?

da	5
ne	0
možda	1

Saberite poene

Manje od 6 poena: Nemate predrasuda ni prema kome. Međutim, vaš neuobičajeno otvoreni nastup i stav može da navede ljude da smatraju da ste potpuno nekritični i da ne razlikujete dobro od zla. Doduše, u takvim mišljenjima ima i dosta istine.

Od 7 do 11 poena: Često se kolebate kada se treba odlučiti o tome da li nekome da ukazete poverenje. Na sreću, procene su vam u većini slučajeva ispravne za šta možete da zahvalite svom daru za procenjivanje ljudi. Ipak, i vama je ponekad teško da se otrgnete od predrasuda.

Više od 12 poena: Teško je živeti sa predrasudama, u većitoj atmosferi nepoverenja. Čini se da vas najviše sputava strah da su svi oko vas zlonamerni i da im je jedini cilj da vam napakoste. Ukazujući, malo-pomalo, više poverenja svojoj okolini brzo ćete se uveriti u suprotno.

*

F. M. Dostojevski – A. N. Majkovu 21. oktobra 1870.

(...) „Imajte na umu, dragi prijatelju: ko je izgubio narod i narodnost, taj gubi veru predaka i Boga. Eto, to i jeste tema mog romana, ako to želite znati. On se zove *Zli dusi*. U njima se opisuje kako su nečiste sile ušle u čopor svinja. Van svake je sumnje da ću to napisati loše. Pošto sam u suštini više pesnik nego umetnik, ja sam uvek uzimao teme koje premašuju moje snage, i zato će ispasti slabo, to je sigurno. Tema je isuviše ozbiljna. Ali, pošto mi nijedan kritičar do sada nije porekao izvestan talenat, verovatno će i u ovom dugačkom romanu biti dobrih mesta. To je sve.”

Ponedeljak, 17. maj 1982.

Priveo sam kraju rad na tekstu „O čoporu, fantomima i (ne)kulturnoj birokratiji” za „Oko”. Zajedno sa ranijim otvorenim pismom Mariji Pušić ispalo je oko 17 kucanih strana. Do sada moj najduži polemički tekst, sutra ga treba otkucati i poslati.

*

Andelka Cvijić u „Ekspres politici“ o *Tekstum*:

„Signalizam je avangardni stvaralački pokret rođen u našoj zemlji sa ciljem da revolucionirše sve grane umetnosti a prvenstveno literaturu i likovne umetnosti, unoseći nov način mišljenja i kreiranja primeren elektronskoj planetarnoj civilizaciji.

Ovoj, od nekoliko osnovnih, postavki književnog i umetničkog avangardnog pokreta ostao je veran više od dvadeset godina pesnik Miroljub Todorović. Kao signalista, okušao se u različitim umetničkim medijima a povodom dve decenije Todorovićevog signalističkog delovanja u našoj kulturi, „Dečije novine“ iz Gornjeg Milanovca ovih su dana objavile knjigu *Tekstum*. U njoj su sakupljeni odabrani radovi Miroljuba Todorovića i na koricama ove izuzetno lepe monografije signalizma (dizajner i tehnički urednik Rade Rančić) nalaze se izvodi iz tekstova stranih i naših kritičara koji su pisali o signalizmu Miroljuba Todorovića.

U knjizi *Tekstum* izabrani su Todorovićeви radovi od 1959. do 1979. a interesantno je da delo nema predgovora ni pogovora. *Tekstum* govori sam za sebe i to je još jedna signalistička doslednost Miroljuba Todorovića.

Među kritičarima koji su o Todoroviću, ‘duhovnom ocu signalizma’ pisali i čiji su odlomci iz tekstova na koricama knjige, nalaze se i Denis Poniž, Đilo Dorfles, Miroslav Klivar, Klaus Groh, Enco Minareli, Julijan Kornhauzer, Mateo d’Ambrozio ...

Kada se pažljivo lista knjiga *Tekstum*, čitalac može da se uveri i u ovu rečenicu koju je zapisao Arigo Lora Totino koja se nalazi na poleđini ovog dela:

‘Jugoslovenski literarni pokret signalizam – izdvojen iz sličnih pokreta nastalih posle Drugog svetskog rata u dremljivoj atmosferi Evrope, Amerike i Japana, nastavlja i razvija plodonosnu inicijativu istorijske avangarde’.

*

Posle podne u Dobrinjskoj sastao se sa Miklošem Mesarošem. Simpatičan momak. Pošto se, izgleda, zasitio birokratije, gde sada radi, hteo bi opet da se vrati umetnosti.

*

Masovna hapšenja u Poljskoj. Krivica za majske neredе svaljuje se na zapadnu propagandu.

*

U Moskvi je otvoren prvi tele-apel. Kako piše list „Večernaja Moskva“, koji je objavio broj stalno dežurnog telefona, preko ove veze će usamljeni i nesrećni u svakom trenutku moći da anonimno razgovaraju sa stručnjacima i potraže lek svome psihičkom stanju.

*

O DRUZIMA

Druzi su pripadnici specifične religije, neobične mešavine hrišćanstva i islama. Međuobno se nazivaju „bani maaruf“ što znači „sinovi znanja“. Međutim, to znanje nije dostupno svakom članu zajednice – tek svaki deseti član poznaje tajne religioznih učenja i pripada „akalima“ (učenima) dok svi ostali moraju da ih slušaju jer su „džahil“ (neznalice).

„Akali“ čitaju i interpretiraju „Kitab al hikman“ („Knjigu mudrosti“) i sreću se jednom nedeljno, obično utorkom uveče, da bi proširili svoja znanja.

Religiju Druza osnovali su 1017. godine Al Darazi (po kome je i nastalo ime Druzi) iz Buhare i persijanac Hamza. Oni su živeći u Kairu ocenili da tadašnji vladar Al Hakim (iz arabljanske dinastije Fatimida) predstavlja inkarnaciju svih „božjih zapovesti“ i da je stekao mudrost milošću Alahovom. Iz istorije se zna da je Al Hakim bio surov i neurotičan vladar, ali njegovo ponašanje osnivači nove vere objašnjavali su kao „spoljašnje svakom vidljivo lice“ iza kojeg se krije čovek razumljiv samo pravovernicima. Od tada Druzi poštuju fundamentalno pravilo svoje religije: svaka pojava ima svoj „tanzil“ – spoljašnje, svakom vidljivo objašnjenje, i „tavil“ – unutrašnje, skriveno značenje.

*

Moda: Ovo leto u tačkastom dezenu.

*

Delegati trećeg saziva Skupštine Jugoslavije izabrali novu vladu.

*

Cicvara

U pola litre kisele pavlake umešati dve velike kašice belog brašna, bez grudvica. Tu masu staviti u šerpu i mešati na vatri dok se ne izjednači i dok se mast ne odvoji na površini. Suvišnu mast ocediti.

Utorak, 18. maj 1982.

Najstariji zanat na svetu ponovo u ekspanziji. U Švedskoj se učenice posle škole nude na ulici. U Hamburgu policija je nedavno uhvatila jednu trinaestogodišnju profesionalnu prostitutku.

*

Miki Maus napunio 54 godine.

*

Zelena sala Kolarčevog univerziteta: „Marks i nova levica“.

*

Iz Japana, Misao Kusumoto šalje svoj AU POSTER 48 sa raznim obaveštenjima i mejl-art reprodukcijama.

*

Od J. Olbricha, Kunold str. 34 Da – 3500 Kassel, pismo i dva poziva:

*

Viktoru moram da pričam istoriju Beograda. Prelistavamo enciklopediju. Posle svega on je pomešao Tračane i Tatare. Zapravo za Tračane je govorio da su Tatari. Ovi drugi za mu se očigledno više dopadali.

Ponovo se podsetio da su Bugari osamsto i neke vladali Beogradom i da su ga, možda, prvi nazvali Bjelgrad.

*

Iz Udruženja književnika pismo-poziv „Redovni izborni sastanak“ koji će se održati sutra u sali GK SSRN Beograda, Studentski trg 15 sa početkom u 17 časova.

Dnevni red:

1. Usvajanje dnevnog reda;
2. Izveštaj o radu Beogradske sekcije;
3. Izveštaj o finansijsko-materijalnom poslovanju Beogradske sekcije;
4. Plan materijalno-finansijskog poslovanja za 1982, godinu;
5. Diskusija o podnetim izveštajima;
6. Predlaganje kandidata za članove sekretarijata i delegate Beogradske sekcije u Skupštini Udruženja književnika Srbije;
7. Razno;
8. Izbori.

Odavno ne prisustvujem tim sastancima.

Sreda, 19. maj 1982.

Zvala J. V. C. iz Niša zbog napada u „Poljima“. Veoma je ogorčena, priprema oštar odgovor, traži podatke i savete.

*

U „Politici“ Mirjana Živković posprdno piše o Ž. R-u, koji je tužio sudu likovnog kritičara „Ekspres politike“ Nikolu Kusovca zbog negativnog prikaza izložbe Verbo-Voko-Vizuelno. U tom prikazu Kusovac je, prema rečima Živkovićeve, intervenišući u R-ovom radu ironično i duhovito iskazao svoj negativan stav prema izložbi.

*

Prodajem pekinezere stare osam nedelja, telefon: 218-205.

*

Poziv iz Atine: **Call for participation!**

Topic Mediterranean Environment.

Send works before July 15, 82 to:

E.T.S. Arljuitectura/Diagonal 649

Barcelona 28 Spain

For the 7th I.A.P.S. (Sofia Martinou)

Works to be shown during the Inter. Architect. Psychology Conference in the workshop

I'll run on Med. Environment

Participants receive catalogue.

Šalje: Sofia Martinou

Terpsihoris 9

Holargos – Athens

Greece

*

U „Zapisu“ od Gorana Čučkovića dobijam prvi, još nepovezan i neobrezan primerak „Čorbe od mozga“. Nova knjiga, novo uzbuđenje ali i brige. Izdavač traži da se angažujem oko prodaje!?

„Čorba“ izgleda lepše nego što sam i smeo da zamislim. Korice su korektne; vizuelne pesme su dobro ispale sem nekoliko njih koje je možda trebalo uraditi u rasteru a ne štrihu; štampa knjige solidna.

*

„Knjige i nisu ništa drugo do piščeva lična i porodična arhiva.“

„Što se mene lično tiče, ja u svojim prozama sramno ležim na psihijatrijskom otomanu i pokušavam da kroz reči dospem do svojih trauma, do izvora sopstvene anksioznosti, zagledan u sebe.“

(Danilo Kiš)

*

Pre nego što svet. Beše stvoren. Moja duša. Zvezda žarna. Lutala je svemirom. Tišina. Mrtva zemlja Bogovi mrzovoljni. Lirska kosmogonija. Plašim se. Zdrobiće nas. Pohlepna žudnja. Za životom. Razmiču se prostori. U crno gledam. Svetlost se pomalja.

Četvrtak, 20. maj 1982.

Težak dan. Oko 11 sati zvao je Josip Brkić, zamenik glavnog urednika „Oka“. Dobio je tekst, kaže da je preveliki za ovaj broj jer imaju i odgovor V. Radovanovića na moj prethodni napad. Predlaže tri solucije: 1. Da svedem postojeći tekst na 8,5 kartica i odmah pošaljem za ovaj broj. 2. Odložim objavljivanje teksta za prvi junski broj i tada ga plasiram u celini kao odgovor Radovanoviću. 3. Objavim sada samo deo teksta koji se odnosi na Rošulja i Igrića a ostatak u sledećoj turi polemike.

Nisam se mogao odmah odlučiti. Dogovorili smo se da me pozove sutra u 11³⁰ h.

Pristupio sam odmah razradi prve varijante. Hteo sam da svedem polemiku na 8,5 kartica. Posle više sati rada i otkucanih 5 kartica shvatio sam da je to nemoguće. Onda sam, dosta deprimiran, uzeo prve tri strane, naslovio: „O čoporu i fantomima“ i uz male (kozmetičke) izmene poslao uveče hitnom poštom za Zagreb.

Posle toliko godina u grozničavoj napetosti, i grču koji je delom bio i stvaralački, nisam osećao ni umor, ni bolove, ni glad ni žeđ. Vreme je proteklo čudesno brzo, prostor je bio imaginaran. Osećao sam se tako kao da sam bio potpuno izvan prostora pritisnut strahovitim vremenskim ubrzanjem.

*

„Osnovni problem svake političke filosofije je problem legitimacije vlasti. Šta nas motiviše da poštujemo naredenja? Ovo pitanje ima dva ekstremna odgovora, oba nepolitična. Prvi glasi: slušam samo ona uputstva koja smatram dobrim, tačnije, najboljim. Ali to znači: ja uopšte ne slušam, nego dopuštam da me u krajnjem slučaju nagovore ili ubede. Bilo kako, činim samo ono što želim, ne obazirući se na tuđu zapovest.“

Ovaj odgovor bismo mogli nazvati *anarhističkim*. To je nepolitičan odgovor. On ne zna za problem legitimacije vlasti. On ne zna za razliku između legitimne i nelegitimne vlasti, jer je za njega vlast kao takva nelegitimna. Ovaj način mišljenja je danas veoma rasprostranjen. Za mnoge je već sam izraz ‘vladajući’ izraz kritike, čak gotovo pogrdna reč. Anarhizam postaje političan kada se konstituiše u pokretu, s ciljem da ukine postojeću

vlast protiv volje ostalih, i u tu svrhu sam pokušava da vrši vlast, čak iako je ona po prirodi svojoj privremena.

Drugi nepolitičan odgovor glasi: Slušam iz straha, jer mi ništa drugo ne preostaje. Šteta koju trpim zbog neposlušnosti uvek nadmašuje štetu zbog poslušnosti. Ovo je odgovor roba. Ni njega ne zanima pitanje legitimacije vlasti. Njegova poslušnost nema veze sa odobravanjem. Otuda je vlast nad robovima, kako kaže Aristotel, suprotna političkoj vlasti.”
(Robert Spaemann: iz eseja „Utopija slobode od vlasti”)

*

Od 1.500 Amerikanaca obuhvaćenih jednom anketom Galupovog instituta, dve trećine je izjavilo da veruje u zagrobni život. Anketa je pokazala da u neku vrstu života posle smrti podjednako veruju i mladi od 18 godina, kao i oni koji su prevalili petu deceniju, kao i to da su žene nešto sklonije takvim verovanjima nego muškarci.

*

Kraće pismo Mattea D’Ambrosija.

*

Kulturni centar Beograda moli Vas da prisustvujete otvaranju izložbe „Gordana Jocić – crteži”, ponedeljak, 24. maja 1982. godine u 19 časova. Likovna galerija – Knez Mihajlova 6.

*

„U jednom svetu nenadano lišenom iluzija i jasnoće čovek se oseća strancem.”
„Smatram, dakle, da je smisao života najpreče pitanje. Kako da se na njega odgovori?”
“Ostavljam Sizifa u podnožju planine! Svoje breme se uvek nalazi.”
(Kami)

Petak, 21. maj 1982.

U zoološkom vrtu Luven, u blizini belgijskog grada Liježa, dogodila se prošle nedelje tragedija u kojoj je jedna posetiteljka izgubila život, a druga se nalazi u teškom stanju. Dve nesrećne žene su se u tom trenutku nalazile na mostiću koji je nadvisivao jarugu u kojoj je bilo 15 lavova, most je najednom popustio i žene su se našle u čeljustima lavova. Dok su čuvari stigli, jednoj ženi nije bilo spasa, a druga je izvučena sa teškim povredama, jer joj je lav otkinuo levu nogu.

*

U galeriji „Sincron“, Brescia, aprila i maja izlažu: Luciano Gheri i Giuliano Giuman.

*

Odlazak do „Dela“ i razgovor s Aćinom oko sudbine tekstova stranaca o signalizmu koje „Delo“ treba da objavi.

*

„Teatro Contandino“ + Museolaboratorio Expo international of: Mail Art
Subject: „Country Theatre“ sends S.O.S for the Earth
Send your work (drawing, writing, any kind of work) to: „Teatro Contandino Scuola
Media ‘G. Pascoli“
80033 Cicciano (Napoli) Italia
Last term is 30th June 1982.

*

U prošloj godini je u svetu zabeleženo 709 terorističkih napada, izjavio je direktor američkog Odeljenja za borbu protiv terorizma Robert Sejr. Amerikanci čine trećinu žrtava terorističkih napada u prošloj godini.

U samim SAD, mete terorističkih napada su često bili strani državljani među kojima i turski i jugoslovenski diplomati, rekao je Sejr. On je napomenuo da je američka administracija zatražila budžet od petsto miliona dolara za borbu protiv terorizma u 1983. godini.

Terorizam, međutim, nije poštedeo ni druge zemlje. U 91 zemlji u svetu zabeleženi su prošle godine razni vidovi nasilja, od ubistava do otmica aviona, uzimanja talaca ili podmetanja eksploziva, rekao je između ostalog američki funkcioner.

*

Kretanje je promena položaja tela i čestice u odnosu na neki sistem tokom vremena. Kretanje svakog tela ili čestice uvek je povezano s *kinetičkom* i potencijalnom energijom (odatle termin Kinetička umetnost).

*

„Nenapisana pesma i dalje ostaje u vlasti pesnika. Međutim ono što je stvoreno odbija da prizna svoga tvorca.“ U ovu tvrdnju Branka Miljkovića uverio sam se više puta.

Subota, 22. maj 1982.

„Britansko pomorsko-desantne snage iskrcale su se juče ujutru po lokalnom vremenu na Foklanska ostrva. Vest o ovom sve opasnijem obrtu krize u Južnom Atlantiku potvrđena je u Londonu i Buenos Ajresu. Invazija na Foklande usledila je samo nekoliko časova posle saopštenja generalnog sekretara OUN Peresa de Kueljara da je njegova dvonedeljna posrednička misija propala. Na spornim ostrvima u toku su borbe argentinskih i britanskih snaga, dok je Port Stenli pod stalnom britanskom vatrom s mora i iz vazduha. Izveštaji iz Londona i Buenos Ajresa zasad su prilično šturi, što je nagoveštaj više da se radi o operacijama većih razmera. Britanija je priznala gubitak 20 ljudskih života posle pada jednog svog helikoptera. U sukobu oko Foklanda, započetom 2. aprila, kada su se argentinske trupe iskrcale na ova ostrva, dosad je poginulo oko 400 argentinskih, i 30-ak britanskih oficira i vojnika.”

(„Politika”)

*

CELEBRATING THE ARTS

The „umbrella” movement to launch the idea of a National//International Day to celebrate „The Arts”, a peacetime rally around great achievements and worthwhile traditions, an idea which is likely to stir many creative minds – is looking for your artistic participation to join many others currently working in Great Britain for this first ever „Celebration” on June 24. 1982...

Entries due...

June 10th 1982

all media shown

no limits ... no returns

Send works to: Dick Rainer & Robin Crozier. Backhouse Gallery ... Faculty of Art & Design, Sunderland Polytechnic, Backhouse Building, Ryhope Road, SUNDERLAND, Tyne-Wear, England

A catalogue will be sent to all Entrants after being shown in the Backhouse Gallery.

*

„Tamo gde je ideologija postala oblik pritiska vladajućih krugova na mase, umetnost se javlja kao alternativa, jer i sam njen kritički duh teži za ponovnim osvajanjem izgubljenog prostora slobode.”

(Palavestra)

*

Majka Stole uveče odlazi za Ulcinj.

*

Sve je tu. Vrata *tajnovite* zemlje. Smuk. Račvastog *jezika*. Pitagora sa svojim posvećenici-
ma. *Sanjaš* crno sunce. Stršljena svetlucavog. To je život. U *oazi*. Na papirusima. Sakralna
ideografija. Velika majka pisma. U tvojim venama. Tek. *Crvendać*. Raspevan.

nastaviće se...